

## Integrerad barnkonsekvensanalys för Söderholmen - Steg 3: Konsekvensanalys av samrådsförslag

*Inom projekt Söderholmen har mål med fokus på barnperspektivet formulerats, med tydlig koppling till de tre huvudgrupperna (miljö & hälsa, boende & vardagsliv, trygghet & tillgänglighet), som enligt Stockholms stads metod integrerad barnkonsekvensanalys ska analyseras inom Steg 3 (konsekvensanalys). Här följer en sammanställning av de positiva och negativa konsekvenserna som planen kan medföra ur ett barnperspektiv. Beskrivningarna nedan är uppdelade utifrån de formulerade målen med avseende på barnperspektivet för projekt Söderholmen.*

### Inledning

Det aktuella området ligger i västra delen av Vårbergs stadsdel, där Vårbergsvägen möter Vårudssringen och Söderholmsgränd. Området innefattar den existerande skoltomten för Söderholmsskolan, den intilliggande grusplanen, den skogsbevuxna naturslätten som sträcker sig ner mot Mälaren, verksamheterna Laxholmen och Torpgläntan samt delar av gatorna Söderholmsgränd och Vårbergsvägen.

Inom området planeras för totalt cirka 250-300 lägenheter (bostadsrätter), en utökad byggrätt för Söderholmsskolan med större skolgård och tillhörande idrottsytor, bland annat en ny 7-spels konstgräsplan. Samtidigt ska projektet verka för att förstärka de kvaliteter som finns på platsen idag, till exempel fruktunden som ligger intill förskolan Torpgläntan och skogsslätten som sträcker sig från Söderholmsgränds vändplats ner till Johannedalsbadet.

### Gaturum och gång- och cykelstråk

#### Mål

”Gaturummen och gång- och cykelstråken upplevs trygga och säkra till och från viktiga målpunkter inom Vårberg med fokus både på dygnets ljusa och mörka timmar.”

#### Kommentar

Gång- och cykelstråk används flitigt av barn. Stråken är betydelsefulla offentliga rum och offentliga mötesplatser för barn. Barn rör sig ofta i grupp, de leker och har fokus på varandra. Utformningen av gångbanor, trottoarer, cykelbanor och cykelfält måste därför utgå från barns rörelsemönster och behov. Det innebär bland annat att gång- och cykelstråk i möjligaste mån ska vara separerade från varandra och från biltrafik. Det är positivt att gatorna föreslås utformas med utgång i behovet hos oskyddade trafikanter med hastighetssäkrade passager och funktionell separering mellan gång-, cykel-, och biltrafik. Det är dock viktigt att de utformas tillräckligt breda, trygga och säkra. Fordonshastigheter måste hållas låga och passager, där oskyddade trafikanter rör sig, måste hastighetssäkras till 30 km/h. Detta är extra viktigt för barn och deras möjlighet till rörelsefrihet och för att säkerställa detta krävs omsorgsfull utformning av trafikmiljöerna.

Vårbergsvägen smalnas av och höjs upp vid entrén till skolan samt vid busshållplatsen, vilket är positivt då det leder till att hastigheterna hålls nere i och med att gatans utformning signalerar att det är ett lågfartsområde. Det är av stor vikt att säkerställa att den upphöjda ytans utformning blir tydlig både för oskyddade trafikanter och motorfordon. För att ytterligare förstärka detta kan gatan

förslagsvis kantas med trädplantering vilket även kan bidra positivt till trygghetsupplevelsen. Vårbergsvägens barriärverkan bryts även i och med detta.

Gång- och cykeltunnlarna närmast skolan försvinner och ersätts med passage i plan vilket är positivt ur ett trygghetsperspektiv i och med befolkandet av gaturummet. Det är dock viktigt att fordonstrafikens hastigheter hålls låga och att passager hastighetssäkras till 30 km/h.

För att skapa en genomsiktighet och få fler ögon mot skolgården föreslås att trappan vid idrottshallen kompletteras med ett stråk över bergsslänten ned mot skolgården. Skolgården kan annars riskera att upplevas som slutet utan naturliga gena passager. Entrén till skolgården via trapporna, mellan byggnaderna i södra änden av skolbyggnaden, riskerar att bli en otrygg plats då den inte är helt överblickbar på grund av ett prång som finns vid trappan samtidigt som passagen är smal. Det blir därför viktigt med belysning och andra trygghetshöjande åtgärder här. Passagen kan bli en bra huvudpassage mot skolgården om den blir generös i bredd. Det är viktigt att åtgärder för hur tryggheten ska säkerställas på platsen redovisas i planen.

Gångstråket som planeras mellan skolan och flerbostadshusen bidrar till ett mer finmaskigt nät av gångvägar genom området, något som ökar möjligheten att välja alternativa vägar vilket är positivt ur ett trygghetsperspektiv.

Bebyggelsen i kvarter B föreslås placeras längs med gator, med entréer och verksamheter i en del av bottenvåningarna, vilket bidrar till ökad trygghet då det möjliggör för att gaturummen befolkas och aktiveras. Generellt vill unga människor gärna ha fler kvällsöppna verksamheter såsom kaféer, restauranger och "hängställen" som inte kostar pengar. Att planen föreslår en mer stadsmässig karaktär, liksom ett större utbud av kvällsaktiviteter, bedöms vara positivt ur ett barnperspektiv.

## Park och natur

### Mål

"Det är en nära relation mellan parken och naturen till bostäder, skola och förskola i området. Barnen kan känna sig trygga att ta sig själva till och vara i de olika miljöerna för park och natur."

### Kommentar

Utvecklingen av parkområdet, inklusive äppellunden, skogsområdet ner mot vattnet och badstranden, bidrar till mer kvalitativa ytor för vistelse, samvaro och rörelse. En ny stig planeras genom skogområdet och skogen öppnas upp mer och rensas vilket är positivt ur trygghetssynpunkt. Längs gångvägen skapas också flera nya mötesplatser, med bland annat ett utegym, som uppmuntrar till aktivitet och rörelse. Utegymmets placering bör inbjuda till att även yngre barn får möjlighet att vistas där på tryggt avstånd från föräldrar som vistas vid badstranden.

## Lek/aktiviteter och idrott

### Mål

"Området uppmuntrar barnen både till aktiv rörelse och lugnare aktiviteter. Idrottsplatsen upplevs som en självklar funktion med högt nyttjande av de boende i stadsdelen. Barnen känner sig trygga att vara själva, utan vuxens sällskap, i de olika miljöerna för lek/aktivitet och idrott."

### Kommentar

Barns lek varierar beroende på förutsättningarna. Barns lekar blir exempelvis mer könsneutrala när de leker i skog och natur jämfört med iordninggjorda och tillrättalagda lekplatser. Därför är det positivt att de nära och tillgängliga gröna miljöerna värnas. Flickor och pojkar leker också på olika sätt, där pojkar generellt sett är mer utåtagerande, mer riskbenägna och mer högljudda än flickor. Pojkar tenderar att ta över platser som är gemensamma för pojkar och flickor. Det är viktigt att i den fortsatta planeringen särskilt bevaka att flickors intressen hanteras och ges utrymme i den offentliga miljön.

## Skolor och förskolor

### Mål

”Skolor och förskolor inom planområdet upplevs trygga och har funktionella gårdar som håller en hög kvalitet både vad gäller placering, innehåll och storlek.”

### Kommentar

Placeringen av skolbyggnaden och skolgården skapar positiva värden för barn och unga genom att skolgårdsytan på ett naturligt sätt kopplas samman till grönområdet ner mot Johannesdals badplats. Med en väl utförd gestaltning kan ett positivt rekreativsvärde för områdets barn skapas. Detta ger en bättre utomhusvistelse och mer varierade miljöer för både skol- och förskolebarn i området. Skolgården blir en sammanhängande yta som kopplas ihop med fotbollsplanen och grönyrtorna på ett gynnsamt vis. Skolgården, förskolegårdarna och fotbollsplanen ligger skyddade från trafikerade miljöer vilket är positivt både ur ett trafiksäkerhetsperspektiv men även med hänsyn till bullernivåer.

Den föreslagna förändringen av den utökade förskolan Torppläntan, förskolan Båtholmen samt ombyggnationen av Söderholmsskolan innebär att användningen av platser inom- och utomhus kommer att förändras. Det är ombyggnader som kommer att påverka barn över flera år, vilket är en lång tid i ett barns liv. Den tillgängliga utemiljön kommer därför att bli begränsad under en tid i kombination med ökat buller. Höga ljudnivåer kan ge i koncentrations- och inlärningssvårigheter eller i värsta fall hörselnedsättning. Det är viktigt att säkerhetsåtgärder och bullerdämpande åtgärder införs under perioden och att möjlighet till god utvistelse säkerställs även under byggtiden.

Kvaliteten på friytan vid Båtholmen bör säkras i planen. Det är en stor utmaning att få till en sammanhängande förskolegård på grund av topografin i området.

## Bostadsgårdar

### Mål

”Bostäderna har gröna, funktionella, attraktiva och trygga gårdar för barn i alla åldrar. Gårdarna är i nära anslutning till bostäderna.”

### Kommentar

Bostadsgårdarna mellan husen inom kvarter A ligger till stor del i skugga under året med relativt smala ytor (14-18 meter i bredd). Det går att ifrågasätta om dessa gårdar inbjuder till vistelse och skapar kvalitativa utomhusmiljöer. För att göra gårdarna mer hälsosamma är det viktigt att se till att det är nära till grönska på hela gården och att barnen på ett naturligt sätt kan välja både sol och skugga. Klätterställningar, gungor, sandlådor och andra populära lekdon bör placeras så att de är i skugga när solen är som starkast.

Det är viktigt ur ett barnperspektiv att bostadsgårdarna utformas med tillgång till både sol och skugga och med tydlig gräns mellan privat och allmänt. Vidare fordras omsorgsfull utformning av gårdarna, så att de upplevs trygga och att ytor för olika funktioner inbjuder till lek och vistelse för barn i alla åldrar. Bostadsgårdarna har otydliga gränser för vad som är allmänt och vad som är privat vilket kan påverka trygghetsupplevelsen negativt.

---

Ramböll 2017-09-01  
Eva-Lena Nilsson  
Anthon Georgsson